

Jaarverslag 2021

Stichting Stem op een Vrouw

STEM
OP
EEN
VROUW

Stem op een Vrouw
genomineerd voor
The Best Social
Awards

Categorie: De Beste Positive Impact

De 2e kamer
kamp met een

**witte
mannen
in pak
plaag**
stem 17 maart 2021

Tijd voor een vrouw
stem 17 maart 2021

21 leerlingen

Inhoudsopgave

Voorwoord	3
Over Stem op een Vrouw	4
Missie	4
Onafhankelijk en progressief	4
Team	5
Tweede Kamerverkiezingen	6
Campagnemiddelen	6
Verkiezingsuitslag	11
Na de verkiezingen	12
Herindelingsverkiezingen	14
Mentornetwerk	15
Resultaat	15
Lespakket	17
Training 'Politieke Entree'	18
Netwerk Politieke Vrouwen	19
Media en Prijzen	22
In de media	22
Nominatie The Best Social Awards	23
Prijs 'Bronze Lamp'	23
Eigen Blog	24
Jaarrekening	25
Toelichting	26
Dankwoord	28

Voorwoord

Beste lezer,

Ik denk dit weliswaar elk jaar, maar dit was tot nu toe écht ons beste jaar! In dit voorwoord schrijf ik met plezier kort op hoe ons jaar eruit heeft gezien en nodig u uit om de rest van dit jaarverslag door te bladeren, de vele projecten te bekijken en zelf te oordelen.

De start van 2021 stond bij Stem op een Vrouw in teken van de Tweede Kamerverkiezingen in maart. We zijn opgericht vlak voor de Tweede Kamerverkiezingen in 2017, dit was dus de tweede keer dat we campagne voerden voor meer vrouwen in de Kamer. Omdat de vorige keer drie vrouwen extra met voorkeurstemmen waren verkozen, waren de verwachtingen hoog. We werkten daarom harder dan ooit en kijken terug op een perfect storm; onze grootste, meest creatieve campagne ooit, die ons zelfs een belangrijke designprijs opleverde; een Bronze Lamp bij de Dutch Creativity Award. En zijn er meer vrouwen verkozen? Het antwoord daarop is een volmondig ja. We lichten dit uit verderop in het jaarverslag.

Als organisatie kunnen we onszelf inmiddels nauwelijks meer jong noemen; ons team is de afgelopen jaren uitgegroeid tot een steeds meer geoliede machine. We hebben vaste projectleiders die hun eigen teams aansturen, en in 2021 hebben we veel gehaald uit de hard opgebouwde stabiliteit die daaruit voortkomt. Zo kreeg het mentornetwerk een flinke upgrade, lanceerden we een lespakket voor jongeren en begonnen we een eigen blog.

We zijn steviger in onze schoenen gaan staan als experts op het gebied van representatie en emancipatie, en uitgegroeid tot een invloedrijke factor op de politieke arena.

Dat leidde ook tot nieuwe samenwerkingen: we sloegen in de herfst de handen ineen met UN Women NL, WOMEN Inc. en wethouder Marinka Mulder via een petitie, opiniestuk en online campagne voor 50% vrouwen in het kabinet én een vrouwelijke minister van Financiën. Dat is allebei gelukt. Die historische overwinning is weliswaar direct aan te rekenen aan de partijen die hun ministersploeg kozen, maar was niet gelukt zonder de jarenlange agendering van het belang van meer vrouwen in de politiek door Stem op een Vrouw en al onze voorgangers.

Leest u dit jaarverslag, dan heeft ook u waarschijnlijk bijgedragen aan onze successen van het afgelopen jaar. Bedankt en veel leesplezier!

Devika Partiman

Voorzitter Stem op een Vrouw

Over Stem op een Vrouw

Missie

Stem op een Vrouw zet zich in om de politieke emancipatie en representatie van vrouwen in Nederland te verbeteren.

Stem op een Vrouw is dé organisatie die zich in Nederland bezighoudt met de representatie van vrouwen in de politiek. In 2017 organiseerden wij voor het eerst een stemcampagne om kiezers op te roepen om slim op vrouwen te stemmen en zo te zorgen voor meer vrouwen in de politiek. Met deze oproep - die we herhalen bij elke politieke verkiezing - zijn inmiddels miljoenen mensen bereikt. Sindsdien hebben we onze activiteiten uitgebreid met onder meer het organiseren van verkiezingsdebatten en events, het trainen van nieuw politiek talent, mentorprogramma's, onderzoek en dataverzameling.

Wij zien de representatie van een verscheidenheid aan vrouwen in de politiek niet als het einddoel maar als middel; de politiek moet een inclusieve plek worden waarbij ook het beleid dat hieruit voortvloeit gemaakt wordt actief emancipatie bevordert.

Onafhankelijk en progressief

Stem op een Vrouw is een onafhankelijke, progressieve organisatie. Wij verwelkomen bij ons werk vrouwen van alle politieke kleuren; allen zijn zij welkom als deelnemer en publiek bij onze activiteiten en hebben zij baat bij het werk dat wij doen. Wel maken wij een bewuste keuze in wie wij een podium bieden. Respect voor Artikel 1 van de grondwet staat voorop, wat betekent dat wij geen podium bieden aan discriminatie en dus niet aan politici die actief zijn voor politieke partijen die zich in de kern schuldig maken aan discriminatie, zoals FvD, PVV en SGP.

Team

In 2021 bestond ons team uit de volgende personen. Wij danken hen voor hun harde werk, flexibiliteit en creativiteit.

Bestuur

Devika Partiman - Voorzitter

Iris Bos - Penningmeester

Santi van den Toorn - Secretaris

Team

Evenementen	Henriette Hoogervorst (projectleider), Laura Iqbal
Mentornetwerk Educatie	Sanne Jeurissen (projectleider) Rachel Rumai Diaz (projectleider), Juliana Peerboom, Laurie Vedder, Tamar van der Wouden
Onderzoek	Floortje Fontein (projectleider), Zahra Runderkamp
Vormgeving Stagiair	Sarafina Jozefzoon Lot Herderscheê
Ondersteuning	Tamar Kempees, Judith Stevens, Roopini Partiman

Tweede Kamerverkiezingen

De start van het jaar stond in teken van de Tweede Kamerverkiezingen op 17 maart. De campagne klikte dit jaar perfect in elkaar; op een gloednieuwe website brachten we in beeld op welke vrouwen je kon stemmen, op social media verspreidden we de tactiek van slim stemmen, we vertelden op meerdere nationale media over onze missie en muzikant Sophie Straat gaf ons een gouden cadeau. Zij schreef het nummer 'Ik Stem Op Een Vrouw', dat veel op de radio te horen was. Onze campagne was, kortom, een groot en breed offensief. Dit werk leverde ons onder meer een Dutch Creativity Award op én zorgde voor meer vrouwen in de Tweede Kamer.

Campagnemiddelen

Stemtip

De kern van de campagne was de stemtip; het advies aan kiezers om te stemmen op vrouwen die buiten de peilingen vallen, opdat zij extra verkozen kunnen worden. Deze is verspreid middels social media, via online ambassadeurs, via whatsapp en was ook te downloaden via onze website zodat eenieder die dat wilde deze tip kon verspreiden.

Stemhulp

Stem op een Vrouw roept kiezers op om te stemmen op vrouwen die lager op de lijst staan. Echter, hoe weten kiezers wie dit zijn? Om het zo makkelijk mogelijk te maken voor kiezers om zich te verdiepen in de verkiesbare partijen en kandidaten, ontwikkelden we in samenwerking met Open State Foundation ook in 2021 een stemhulp. In de stemhulp, beschikbaar op onze website, konden kiezers de volgende informatie vinden:

Welke partijen zijn er verkiesbaar?

Hoeveel % vrouwen staat er per partij op de lijst en wat zegt het verkiezingsprogramma?

Welke vrouwelijke kandidaten staan er per partij op de lijst?

Deze stemhulp is uniek in Nederland: voordat wij dit bouwden, was er geen centrale plek waar kiezers per verkiezing konden vinden welke partijen er verkiesbaar zijn en welke kandidaten er op elke lijst staan. Wij zagen dit gat in informatie en zijn daar samen met Open State Foundation in gesprongen door zelf beschikbaar te maken. De stemhulp werd in 2021 ruim 100.000 keer gebruikt.

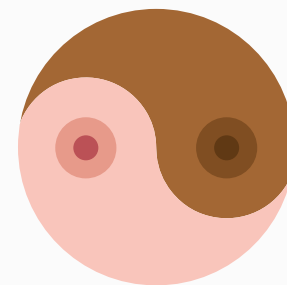
Posters

Ons werk is met name zichtbaar online. Hier bereik je echter niet elke kiezer mee. Om ook in de offline, fysieke wereld zichtbaar te zijn hebben we posters verspreid. Dit deden we niet op traditionele wijze via drukkers en plakkers, maar door tien verschillende posterontwerpen gratis beschikbaar te maken als download voor onze volgers. Zij konden hierdoor zelf kiezen welke ontwerpen hen aanspraken, deze thuis printen en - bijvoorbeeld voor het raam - ophangen.

De posters waren afkomstig van het project Algemene Beschouwingen, een project waarbij ontwerpers werden opgeroepen om zelf verkiezingsposters te maken. We selecteerden hieruit een tiental posters overstemmen op vrouwen en/of het gebrek aan vrouwen en diversiteit in de politiek.

STEM¹⁷ maart

INCLUSIEF

FAQ's

Een belangrijk onderdeel van ons werk is het bevorderen van bewustwording bij een groot publiek over waarom het zo belangrijk is dat er meer vrouwen in de politiek komen. Onze FAQ's - ofwel de veelgestelde vragen - spelen daarin een belangrijke rol. Deze beslaan vragen zoals 'Het gaat toch om kwaliteit, niet om gender?' en 'Wat verbetert er wanneer er meer vrouwen in de politiek komen?' en zijn te lezen op onze website, met wetenschappelijk onderbouwde antwoorden. Om te zorgen dat deze teksten begrijpelijk zijn, zijn ze door middelbare scholieren van tevoren gelezen en van feedback voorzien.

De meest voorkomende vragen hebben we omgezet naar social media content die gemakkelijk gedeeld kan worden. Zo ontstaat er meer bewustwording over het belang van vrouwen in de politiek, en geven we mensen die onze boodschap steunen munitie om anderen van dit belang te overtuigen.

Overige campagnemiddelen

De hierboven beschreven campagnemiddelen vormen de kern van de stemcampagne. Om zoveel mogelijk mensen te enthousiasmeren en betrekken bij ons werk, hebben we tot slot ook de volgende campagnemiddelen ingezet:

Vrouwen van kleur op de kieslijst. Op het moment van de verkiezingen zaten er geen zwarte vrouwen en nauwelijks vrouwen van kleur in de Tweede Kamer. Met behulp van activist Kosovare Duraku maakten we daarom een lijst met per verkiesbare partij alle vrouwen van kleur op de kieslijst, om hen extra onder de aandacht te brengen van de kiezer; Playlist 'Naar de stembus!'. Een afspeellijst op Spotify en YouTube

voor Nederlands- en Engelstalige liedjes over stemmen en vrouwenrechten, te beluisteren wanneer je op weg naar de stembus bent.

Events

Hieronder volgt een uiteenzetting van de evenementen die zijn georganiseerd rondom de verkiezingen van 2021.

Campagnetraining kandidaat-Kamerleden

Op vrijdag 12 januari organiseerde de stichting een online training voor kandidaten voor de Tweede Kamer. Er namen 35 vrouwen deel aan de training, van vele verschillende politieke kleuren: er waren kandidaten van BIJ1, CDA, ChristenUnie, Code Oranje, D66, DENK, GroenLinks, NIDA, Partij voor de Arbeid en Partij voor de Dieren. Veruit de meeste van hen stonden lager op de lijst en wilden werken aan hun eigen zichtbaarheid bij de kiezer. Trainers Bianca Pander, directeur van campagnebureau BKB, en Leon Boelens, online woordvoerder van Jesse Klaver, gaven hen een crash course campagne voeren.

F*ck de Politiek, i.s.m. ROC Amsterdam

Op vrijdag 29 januari vond het event F*ck de Politiek plaats, live online vanuit het Felix Meritis te Amsterdam. Deze ludieke titel was gekozen door de organisatoren: vijf studenten van ROC Amsterdam, opleiding Event Producer. Als onderdeel van hun opleiding kregen zij bij Stem op een Vrouw de kans om een eigen event te organiseren, waarin wij hen de vrije hand hebben gegeven. De uitkomst was dit event, gericht op hun medestudenten die - de titel zegt het al - weinig ophebben met politiek; tussen de 18-20 jaar, zich oriënterend op de eerste keer naar de stembus.

De studenten hadden als spreker Titia Hoogendoorn (podcastmaker en schrijver van Waarom je niet zomaar moet stemmen waar je ouders op stemmen') uitgenodigd, hielden een

quiz om de kennis van hun medestudenten te testen en de host was VN jongerenvertegenwoordiger Jahkini Bisselink. De locatie werd kosteloos beschikbaar gesteld door Amerpodia.

FemCity-reeks + afsluitend verkiezingsdebat

In aanloop naar de verkiezingen besloten diverse vrouwenorganisaties de handen ineen te slaan voor een inhoudelijke programmareeks over gendergelijkheid en de Tweede Kamerverkiezingen. Samen met partners Pakhuis de Zwijger, WOMEN Inc., We Rise, I'm Speaking, Women's March Nederland, Lilith Mag en De Bovengrondse kozen we de thema's werk, gezondheid en emancipatie als leidraad om drie avonden de diepte in te gaan over de plannen van verschillende politieke partijen. In deze online uitgezonden programma's en kwamen verschillende vrouwen aan het woord over wat zij op deze thema's nodig hebben van de politiek.

De programma's duurden steeds één uur en werden gemodereerd door Dionne Abdoelhafiezkhan. Vaste onderdelen waren spoken word door Zaïre Krieger en een blik op de partijprogramma's door Sander Heithuis van Women Inc. Kijk de programma's terug door te klikken op de programmatitel.

Dinsdag 16 februari 2021: [Werk is politiek](#)

Met o.a. Amma Asante (voorzitter Landelijke Cliëntenraad), Marlies Vegter (jurist arbeidsrecht en non-discriminatierecht) en Sophie van Gool (expert loonkloof).

Dinsdag 23 februari 2021: [Gezondheid is politiek](#)

Met o.a. Dr. Alana Helberg Proctor (Assistent Professor Health, Ethics, and Society bij Universiteit Maastricht), Bahar Goodarzi (Verloskundige) en Chantelle Rodgers (IXL Sickle Cell Awareness).

Dinsdag 2 maart 2021: [Emancipatie is Politiek](#)

Met o.a. Natalia Robledo Contreras (FNV Migrant Domestic Workers), BeyonG Veldkamp (projectmedewerker COC TransUnited) en Janet Ramessar (Vluchtelingenwerk Nederland, gedupeerde Toeslagenschandaal).

De serie werd op 9 maart afgesloten met een groot verkiezingsdebat, live vanuit de grote zaal van Pakhuis de Zwijger. De negen deelnemende politici debatteerden over onder meer het klimaat, de zorg, discriminatie en kansengelijkheid. Hiervoor werden niet de hoogst geplaatste vrouwen genodigd, maar juist de vrouwen die wat lager op de lijst staan. Deze kandidaten krijgen minder vaak de kans zich te profileren en hebben voorkeurstemmen nodig om verkozen te worden. Ook hebben we rekening gehouden met een diverse mix aan vrouwen op gebied van o.a. leeftijd, etniciteit, expertise en woonplaats. De deelnemers waren:

Rebekka Timmer (#3 voor BIJ1), Wytske Postma (#19 voor CDA), Jorien Wuite (#20 voor D66), Charifa Zemouri (#5 voor DENK), Kauthar Bouchallikht (#9 voor GroenLinks), Kirsten van den Hul (#12 voor Partij van de Arbeid), Eva Akerboom (#7 voor Partij voor de Dieren), Sunita Biharie (#11 voor SP) en Dorien Verbree (#42 voor VVD).

Kijk het debat, inclusief een aantal verhitte momenten, [hier](#) terug.

Verkiezingsuitslag

Op 17 maart was het verkiezingsdag. Nadat we alles hadden gedaan in onze macht om te zorgen dat zoveel mogelijk mensen op vrouwen stemden, kwamen de proces verbalen met de uitslagen online bij de Kiesraad. Na analyse van de stemmen, konden we op 23 maart goed nieuws naar buiten brengen:

Het aantal vrouwen in de Kamer was na de verkiezingen gestegen van 47 naar 59. Het percentage vrouwen in de Kamer steeg daarmee van 31 naar 39 procent;

Drie vrouwen kwamen de Tweede Kamer in dankzij voorkeurstemmen: Marieke Koekkoek (Volt), Lisa Westerveld (GroenLinks) en Kauthar Bouchallikht;

Nog drie vrouwen haalden het nét niet: Stephanie Bennett (GroenLinks), Laura Vissenberg (GroenLinks) en Carline van Breugel (D66) kregen allen tussen de 14.000 en 17.000 voorkeurstemmen. Net niet genoeg voor een zetel;

D66 haalde meer zetels dan uit de peilingen bleek. Als de peilingen accuraat waren geweest, dan was Kiki Hagen die op plek 21 stond ook met voorkeurstemmen in de Kamer gekomen. Zij haalde nu door het hoge aantal zetels voor D66 het ook zonder die voorkeurstemmen;

Meer dan 4 miljoen mensen stemden op een vrouw. Daarvan stemden 1,2 miljoen mensen niet op de eerste vrouw, dus op een vrouw lager op de lijst. En 667.214 mensen stemden op een vrouw die buiten de peilingen op de lijst stond.

Er was meer bijzonder nieuws bij deze verkiezingsuitslag: drie vrouwen kwamen de Kamer in die allen op hun eigen wijze een historische positie vervullen

- Lisa van Ginneken (D66) is de eerste transgender vrouw en persoon in de Kamer;

- Sylvana Simons (BIJ1) is de eerste zwarte vrouwelijke fractievoorzitter;

- Kauthar Bouchallikht (GroenLinks) is het eerste Kamerlid die een hoofddoek draagt. Zij werd enkele maanden later vergezeld door Fonda Sahla (D66) die doorschoof zodra D66 ministers leverde;

- Sigrid Kaag haalde meer zetels dan ooit voor een partij met vrouwelijk lijsttrekker;

- Het aantal vrouwen van kleur in de Kamer ging van 5 naar 10. Onder hen is o.m. Jorien Wuite (D66, oud-minister in Sint Maarten) die als enige Kamerlid uit Caribisch Nederland komt.

Na de verkiezingen

Na deze historische verkiezingsuitslag voerden we met veel energie actie om aandacht te vragen voor de uitslag en om de positie van vrouwen in de politiek verder te verbeteren. We lichten de verschillende acties hieronder uit.

Operatie Tompouce

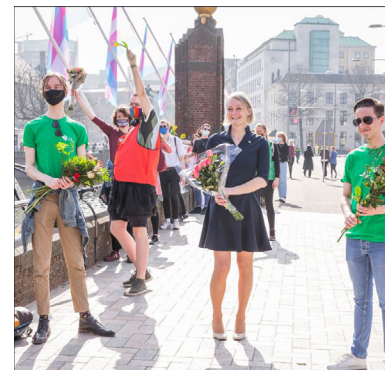
Het aantal vrouwen in de Tweede Kamer ging na de verkiezingen van 47 naar 59! Wij zijn de straat op gegaan om dat te vieren. Om de hoek van het Binnenhof vroegen we voorbijgangers: Heeft u op een vrouw gestemd? Was het antwoord 'ja', dan kregen ze een tompouce. Zo niet? Pech gehad. Een actie met een knipoog die leuke gesprekken opleverde.

Deze actie werd gesteund door onze donateurs en [het Actiefonds](#). We zijn hen dankbaar!

Hoop Boven Haat

Vooruitgang gaat niet zonder slag of stoot. Uit [onderzoek van De Groene Amsterdammer](#) bleek dat veel van de nieuw verkozen leden van de Tweede Kamer, Kauthar Bouchallikht, Sigrid Kaag, Sylvana Simons en Lisa van Ginneken, buitengewoon veel online haat ontvingen. Stuk voor stuk vielen zij op door hun bijzondere posities waarmee zij afwijken van de politieke 'norm.' Helaas levert hen dit - met name uit extreemrechtse hoek - tot op de dag van vandaag haat en dreigementen op. Op de dag van de inauguratie van de nieuwe Kamerleden was er zelfs door neonazigroep Pegida een demonstratie aangekondigd tegen de komst van Kauthar Bouchallikht in de Kamer, vanwege haar moslim-zijn.

Al snel volgde daarop een bewegingsbreed initiatief van onder meer Black Lives Matter Den Haag, BROODBUIJS, Comité 21 maart, DeGoedeZaak, DWARS, Extinction Rebellion, Internationale Socialisten, Klimaatmoeders, S.P.E.A.K. en Stem op een Vrouw om hen een warm onthaal te geven in de Kamer. Met spandoeken en een zee aan bloemen trokken we naar Den Haag en onthaalden we de kersverse Kamerleden met applaus. Ook online konden mensen deelnemen, door foto's te delen van bloemen met de hashtag #HoopBovenHaat.

50% vrouwen in het kabinet

Na de verkiezingen kwam de (voortslepende) formatie, de periode waarin een coalitie wordt gevormd en uiteindelijk ook een kabinet wordt aangesteld. Samen met UN Women NL, WOMEN Inc. en wethouder Marinka Mulder (PvdA Renkum) hebben we de regeringspartijen opgeroepen om te kiezen voor kwaliteit: een divers kabinet met ten minste 50% vrouwelijke bewindvoerders. De petitie, opgezet door UN Women NL, werd vele duizenden keren getekend. Ook verscheen er vanuit dit collectief een

[opiniestuk in Trouw](#) over dat het hoog tijd was voor een vrouw op het ministerie van Financiën - een belangrijke ministerspost die nog nooit eerder bezet was door een vrouw.

We zijn trots op te melden dat beide doelen ook zijn behaald: voor het eerst ooit is er een kabinet aangesteld met 50% vrouwelijke bewindvoerders en Sigrid Kaag is de eerste vrouwelijke minister van Financiën. Een stap in de goede richting, omdat de ministers en staatssecretarissen de meest zichtbare politici zijn. Wanneer hier meer vrouwen zichtbaar zijn, beïnvloedt dat de beeldvorming van hoe een politiek leider eruitziet. [Op ons blog](#) schreven we over deze historische gebeurtenis, met kritische noot: diversiteit betekent namelijk niet direct dat er ook inclusief beleid zal volgen.

Herindelingsverkiezingen

Op 24 november 2021 vonden er herindelingsverkiezingen plaats voor de gemeenteraad in de nieuwe gemeenten Land van Cuijk (voorheen Boxmeer, Grave, Mill en Sint Hubert en Sint Anthonis), Dijk en Waard (voorheen Heerhugowaard en Langedijk), Maashorst (voorheen Landerd en Uden) en Purmerend (voorheen Beemster en Purmerend). Stem op een Vrouw voerde een mini-campagne op social media en in onze nieuwsbrief voor de inwoners van de desbetreffende gemeenten.

Kort na de verkiezingen bestuurde ons datateam de uitslagen volgens de proces verbalen. Hier kwam goed nieuws uit naar voren: in alle vier de gefuseerde gemeenten nam het percentage vrouwelijke raadsleden toe.

- Land van Cuijk: van 33 naar 39 procent vrouwen in de raad;
- Dijk en Waard: van 38 naar 49 procent vrouwen in de raad;
- Maashorst: van 24 naar 26 procent vrouwen in de raad;
- Purmerend: van 31 naar 36 procent vrouwen in de raad.

Gemiddeld is het percentage vrouwen in deze gemeenten gestegen van 32 naar 37 procent. Het aantal uitgebrachte voorkeurstemmen was niet voldoende om extra vrouwen de raad in te krijgen.

Land van Cuijk	voor: 33% →	Na: 39%
Dijk en Waard	voor: 38% →	Na: 49%
Maashorst	voor: 24% →	Na: 26%
Purmerend	voor: 31% →	Na: 36%

Mentornetwerk

Het Stem op een Vrouw Mentornetwerk ondersteunt vrouwen op het pad naar politiek actief worden. Met de gemeenteraadsverkiezingen van 2022 in aantocht, besloten we een bijzondere lichting te organiseren dat zich speciaal richtte op vrouwen die overwogen om zich te kandideren voor de gemeenteraad. Dit netwerk kreeg de naam 'Kandidaat voor de Raad'. In april 2021 ging het traject van start.

Een diverse en veelal jonge groep vrouwen uit heel Nederland meldde zich aan, waaruit we een selectie maakten van 50 deelnemers. Deze mentees werden gematched aan een persoonlijk mentor: een politica met ervaring in de lokale politiek. Met hun mentor voerden ze minimaal vijf gesprekken in aanloop naar maart 2022, over onder meer de rol en taken van een raadslid, het combineren van werk en privé en het proces van kandidering. Ter aanvulling namen alle mentees deel aan een vijftal trainingen, georganiseerd door Stem op een Vrouw, die hen verder voorbereiden op hun kandidering voor de raad:

- Mei: Hoe werkt de raad en kies je een partij?
- Juni: Solliciteren voor de raad
- September: Lokaal je netwerk opbouwen
- November: Campagnevoeren & omgaan met media
- Januari: Samenwerken in de politiek

Wegens de maatregelen rondom het coronavirus vond het trainingsnetwerk geheel digitaal plaats. Voor de betrokken mentoren, die hun werkzaamheden onbezoldigd uitvoerden, werd een losstaand digitaal evenement georganiseerd op woensdag 17 november. Hier hadden zij de mogelijk onderling te netwerken, ervaringen uit te wisselen en kregen zij een verdiepende workshop over mentorschap.

Resultaat

Zo'n 70% van de deelnemers solliciteerde voor een plek op de kieslijst en ruim 60% kwam ook op een kieslijst te staan. Anderen kozen voor een functie achter de schermen of waren geïnspireerd om over vier jaar mee te doen aan de gemeenteraadsverkiezingen.

Testimonials

"Het is ontzettend waardevol en leuk om jonge vrouwen te leren kennen die ambitie in de politiek hebben. Ik merk dat mijn ervaring hen goed kan helpen. Door de gesprekken merk je dat het leeftijdsverschil er niet is maar juist wel de gedeelde passie voor maatschappelijke vraagstukken en de behoefte invloed te hebben op wat in je omgeving gebeurt."

- Marjolein de Wit-Greuter
Wethouder PvdA Moerdijk

"In het begin twijfelde ik [over politiek actief worden], die twijfels zijn nu weg. Omdat ik er meer van weet, en omdat ik andere mentees en sprekers inspirerend en motiverend vind. Ik ga kijken wat voor mij de juiste route is om mij via de politiek in te kunnen zetten voor een mooier Nederland."

- Francis
Deelnemer

Lespakket

Jongeren hebben de toekomst, maar zij zijn nauwelijks betrokken bij politiek; zij zijn politiek flink ondergerepresenteerd en gaan minder vaak naar de stembus. Met steun van het VSB Fonds ontwikkelden we daarom een lespakket voor middelbare scholieren en jongeren over vrouwen in de politiek en het belang van representatie. In dit lespakket worden vragen behandeld zoals Wat is representatie? Hoe lang is er al vrouwenkiesrecht? Waarom is het van belang dat er meer vrouwen de politiek in gaan? Door op een interactieve manier deze onderwerpen bespreekbaar te maken, worden de jongeren aan het denken gezet over of zij en anderen op dit moment politiek gehoord worden. De les bespreekt de volgende drie onderwerpen:

1. Vrouwen in de politiek nu;
2. Geschiedenis van vrouwen in de politiek;
3. Het belang van politieke representatie.

Het lespakket is - inclusief docentenhandleiding en video's - gratis beschikbaar voor docenten via stemopeenvrouw.com/educatie. Ook is het mogelijk om via Stem op een Vrouw een gastles te boeken; hiervoor trainden we een groep van bijna 10 jonge gastdocenten.

Training ‘Politieke Entree’

Veel lokale partijen hebben moeite met het vinden van vrouwen die bereid zijn politiek actief te worden. Om dit probleem te helpen oplossen, ontwikkelden wij met steun van het VSB Fonds de training ‘Politieke Entree’. Deze training is inmiddels af te nemen door gemeenten en provincies die in hun regio vrouwen en meiden willen enthousiasmeren om politiek actief te worden. De training richt zich op zogenaamde politieke twijfelaars: vrouwen en meiden die wel maatschappelijk betrokken zijn en interesse hebben in politieke onderwerpen, maar de stap naar de politiek (nog) niet maken. Bijvoorbeeld omdat zij twijfelen of ze wel geschikt zijn, niet weten waar zij moeten beginnen, welke partij bij hen past. In de training ligt de nadruk op het verlagen van de drempel naar politiek. Het doel is om te informeren, deelnemers te enthousiasmeren en direct praktische handvatten en een lokaal netwerk te kunnen bieden.

In de ontwikkelfase van de training organiseerden we twee pilots; een in samenwerking met de Provincie Noord-Holland, en een met gemeente Medemblik. Aan beide pilots nam een groep van ongeveer 10 vrouwen uit de regio deel en werden lokale politici ingezet als rolmodel en contactpersoon.

Testimonials

“Deze laagdrempelige cursus met leuke opdrachten was voor mij empowerend!”

Deelnemer uit Noord-Holland

“Politieke Entree is een energy boost! Voor de deelnemers maar ook voor jezelf als raadslid. Door de vragen kwamen mijn eigen drijfveren om politiek actief te worden weer meer naar de voorgrond. Back to basics met gemotiveerde mensen. Leuk!”

- Claudia Selders-Kroezen
Raadslid CDA Medemblik

Netwerk Politieke Vrouwen

Sinds 2019 wordt op initiatief van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) een jaarlijks evenement georganiseerd voor vrouwen in politiek en bestuur. Sinds 2020 beheert Stem op een Vrouw deze opdracht, dat inmiddels veel meer beslaat dan slechts een jaarlijks event. Dit project is omgedoopt tot het netwerk Politieke Vrouwen. In 2021 organiseerden wij voor Politieke Vrouwen de volgende activiteiten.

Politieke Vrouwen Netwerkevent

Op zaterdagochtend 29 mei 2021 vond het online Politieke Vrouwen Netwerkevenement plaats. Het thema was 'lokaal je netwerk opbouwen'. Er namen 32 vrouwen deel aan dit event, zowel aspiranten als politici, die in break-out rooms op basis van hun woonregio kennismakten. Gastspreker was VNV Vrouwenvertegenwoordiger en cardioloog Angela Maas en er was een panelgesprek met drie raadsleden die ieder een eigen, lokaal initiatief zijn gestart voor meer vrouwen in de politiek:

- Anita van der Noord (GroenLinks Noordenveld), initiatiefnemer van het Politiek Netwerk Drenthe;
- Marjolein Senden (PvdA Eindhoven), mede-initiatiefnemer van Raad zoekt Vrouw in Eindhoven;
- Maddy van Hemel (D66 Breda), initiatiefnemer van 'Als ik het kan, kan jij het ook' voor vrouwen uit omgeving Breda.

Het Politieke Vrouwen Evenement

Op woensdagavond 24 november vond het Politieke Vrouwen Event 2021 plaats. Vanwege de pandemie was gekozen voor een hybride programma: sprekers waren live aanwezig in de studio, het publiek keek online mee en kon vragen stellen. De live uitzending is gehouden in de bibliotheek van Atria, het kennisinstituut voor emancipatie en vrouwengeschiedenis. Er keken zo'n 130 mensen mee.

Het programma bestond uit:

- Panelgesprek met Tanja Jadnanansing (Stadsdeelvoorzitter Amsterdam Zuidoost) en Milica Marinkov (fractievertegenwoordiger Lokaal Apeldoorn);
- Keynote speech door oud-CDA Kamerlid Kathleen Ferrier;
- Optredens door Rachel Rumai Diaz (spoken word) en Eva van Manen (singer-songwriter);
- Namens het ministerie van BZK was Ellen van Doorne, directeur Democratie en Bestuur te gast.

De avond werd gepresenteerd door journalist Hasna El Maroudi. Ter afronding van het event hadden de deelnemers de mogelijkheid om zich aan te melden voor het buddy-systeem. Via dit systeem werd op een laagdrempelige manier een (online of fysiek) vervolgesprek met een andere deelnemer gefaciliteerd.

[Lees het verslag hier terug.](#)

Trainingen

Een onderdeel van het netwerk Politieke Vrouwen is het bieden van trainingsaanbod voor politici en aspirant-politici. Hieronder is een opsomming te vinden van het aanbod uit 2021:

Datum	Onderwerp training	Aantal deelnemers
16/01/21	Van debat naar dialoog: het doorbreken van de harde debaatcultuur	15
10/02/21	Omgaan met online haat	73
01/04/21	Geschiedenis van Vrouwen in de Politiek van 1919 tot nu	55D
22/04/21	Netwerken binnen je partij	36
20/05/21	Hoe word je politiek actief achter de schermen?	43
12/10/21	Een veilig werkklimaat, i.s.m. Atria	
15/12/21	Via beleid naar gendergelijkheid, i.s.m. WOMEN Inc.	25

Media en Prijzen

In de media

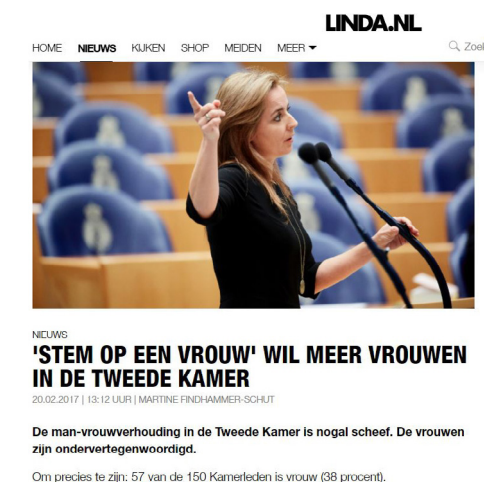

Opnieuw hebben kiezers gericht op vrouwen gestemd. Het percentage vrouwen komt uit op 39 procent.

Wilma Kieskamp 23 maart 2021, 19:28

Laat het ministerie van financiën dit keer eens over aan een vrouw, betogen Marinka Mulder, Devika Partiman en Marije Cornelissen. De wethouder van financiën in Renkum, oprichter Stem op een Vrouw en directeur UN Women Nederland pleiten voor meer vrouwelijk leiderschap.

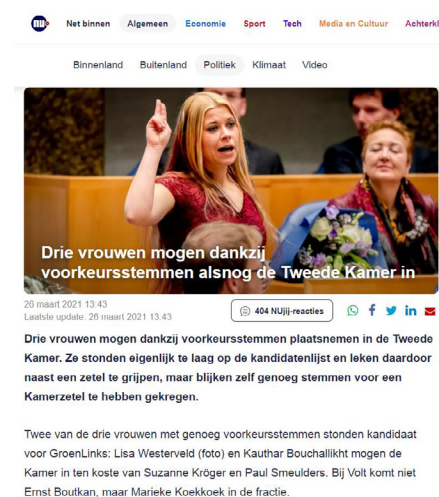

De man-vrouwverhouding in de Tweede Kamer is nogal scheef. De vrouwen zijn ondervertegenwoordigd.

Om precies te zijn: 57 van de 150 Kamerleden is vrouw (38 procent).

Over ongeveer drie weken zijn de Tweede Kamerverkiezingen. Het doet me goed om te zien hoeveel initiatieven worden gestart om specifiek jongeren naar de stembus te krijgen. Allereerst is er natuurlijk de campagne Stem Op Een Vrouw, die helder en toegankelijk uitlegt waarom het belangrijk is dat er meer vrouwen in onze politiek komen. Zij geven één van de beste adviezen die ik heb gehoord over het zogenaamd strategische stemmen: geen enkele partij kan jou volledig vertegenwoordigen, maar een persoon op de kieslijst van

Drie vrouwen mogen dankzij voorkeurstemmen alsnog de Tweede Kamer in. Ze stonden eigenlijk te laag op de kandidatenlijst en leken daardoor naast een zetel te grijpen, maar blijken zelf genoeg stemmen voor een Kamerzetel te hebben gekregen.

Twee van de drie vrouwen met genoeg voorkeurstemmen stonden kandidaat voor GroenLinks: Lisa Westerveld (foto) en Kauthar Bouchallikht mogen de Kamer in ten koste van Suzanne Kröger en Paul Smeulders. Bij Volt komt niet Ernst Boutkan, maar Marieke Koekoek in de fractie.

Wafar Al Ali 24 maart 2021

Nominatie The Best Social Awards

Elk voorjaar organiseert 'The Best Social Media' de Best Social Awards, de prijs in Nederland voor het beste op social media. In woorden van de organisatie vierden zij met deze awards elk jaar het social talent en geven zij creatieve, grappige en innovatieve content een podium. We werden voor het tweede jaar op rij genomineerd in de categorie 'De beste positive impact'. We zijn trots op de nominatie, die laat zien dat de impact die wij hebben op de politiek via social media door professionals wordt erkend en gewaardeerd.

Prijs 'Bronze Lamp'

De ADCN Dutch Creativity Awards is een van de belangrijkste designprijzen van Nederland. In oktober werd bekend dat wij een [Dutch Creativity Award - Bronze Lamp](#) hebben gewonnen in de categorie Culture, voor de stemcampagne rond de Tweede Kamerverkiezingen 2021. Voorzitter en communicatiestrateg Devika Partiman en vormgever Sarafina Jozefzoon namen de award met trots in ontvangst. De jury zei over onze campagne het volgende:

"This is a necessary project in the field of politics and the importance of diversity on voting. It opens the conversation about the importance of representation of women in politics. It informs voters in a friendly and creative yet urgent way. Great work. We hope this is being repeated in future campaigns."

De volgende personen en bedrijven hebben bijgedragen aan dit succes:

Grafisch ontwerp: Sarafina Jozefzoon & Isabelle Griffioen
Webdesign: Caspar Claasen
Website structuur: Zeppa
Website bouw: Kirpunt
Poster ontwerpers: Teuntje Fleur, Studio Julian Naaijer, MaiaMatches, Dymfy van Meel, Eveline Schram, Flora Engel, Elene Hulleman
Met dank aan [Algemene Beschouwingen](#) voor hun verkiezingsposters project.

Eigen Blog

In de afgelopen jaren heeft Stem op een Vrouw veel expertise opgebouwd over vrouwen in de politiek. Om onze positie als expert organisatie te verstevigen, is in 2021 een team gestart dat zich volledig bezighoudt met onderzoek en het schrijven van artikelen, die online gepubliceerd worden in het Stem op een Vrouw Blog. De blog is een gelegenheid om in te gaan op verschillende actuele politieke en sociaal-maatschappelijke ontwikkelingen, vanuit een feministisch-intersectioneel perspectief.

In 2021 is onder meer geschreven over rolmodellen uit de geschiedenis van vrouwen in de politiek, de gebreken en verwachtingen rond kabinet Rutte IV en we interviewden lokale vrouwelijke politici over het belang van hun werk en de rol die vrouw-zijn speelt in de politieke arena. Ook delen we in de media verschenen opiniestukken van de hand van onze teamleden en verslagen van onze verschillende activiteiten.

[Lees het Stem op een Vrouw blog hier.](#)

De volgende personen en bedrijven hebben bijgedragen aan dit succes:

Grafisch ontwerp: Sarafina Jozefzoon & Isabelle Griffioen
Webdesign: Caspar Claasen
Website structuur: Zeppa
Website bouw: Kirpunt
Poster ontwerpers: Teuntje Fleur, Studio Julian Naaijer, MaiaMatches, Dymfy van Meel, Eveline Schram, Flora Engel, Elene Hulleman

Met dank aan Algemene Beschouwingen voor hun verkiezingsposters project.

Jaarrekening

Lasten	
Algemene kosten	€ 14.510,00
Huurkosten	€ 4.389,00
Administratiekosten	€ 1.249,00
Reiskosten	€ 808,00
Stagekosten	€ 640,00
Vrijwilligersvergoedingen	€ 1.630,00
Organisatiekosten	€ 5.794,00
Inkoopwaarde inkomsten	€ 57.143,00
Event - Verkiezingsdebat TK21	€ 4.420,00
Event - Uitslag vierden TK21	€ 582,00
Event - F*ck de Politiek	€ 424,00
Ontwikkeling middelen Lespakket	€ 8.120,00
Trainingen Mentornetwerk	€ 3.024,00
Overige events	€ 1.802,00
Bestuur	€ 1.815,00
Projectmedewerkers	€ 36.956,00
Inkoopwaarde opdracht ministerie van BZK	€ 61.430,00

Website kosten	€ 10.864,00
Webdesign en bouw	€ 10.421,00
Hostingkosten	€ 443,00
Advertentiekosten	€ 12.767,00
Drukwerk	€ 1.342,00
Google Funds	€ 7.550,00
Online advertentiekosten	€ 3.875,00
Financiële baten en lasten	€ 286,00
Rentebaten	€ -
Bankkosten	€ 286,00
Resultaat	€ 157.000,00

Z.o.z.

Baten	
Fondsen en donaties	€ 66.456,00
Stichting Democratie en Media	€ 24.000,00
VSB Fonds	€ 20.000,00
Lush Charity Pot	€ 5.000,00
Achmea	€ 500,00
Het Actiefonds	€ 300,00
Donaties	€ 16.656,00
Opdracht ministerie van BZK	€ 61.021,00
Inkomsten uit activiteiten	€ 10.750,00
Inkoop trainingen	€ 1.600,00
Deelnamegelden Mentornetwerk	€ 9.150,00
Eigen vermogen uit 2020	€ 18.000,00
Correcties op uitgaven	€ 82,00
Resultaat	€ 156.309,00

Toelichting

LASTEN

Algemene Kosten

De algemene kosten omvatten €14.510. Deze post is opgebouwd uit huurkosten voor ons kantoor in A-Lab in Amsterdam, administratiekosten, reiskosten en vrijwilligers- en stagekosten. Stichting Stem op een Vrouw heeft geen mensen in vaste dienst. De vrijwilligersvergoedingen van in totaal €1.630 zijn gegaan naar vrijwilligers die de organisatie hebben ondersteund bij onder meer de projecten educatie en events. Ook werd Stem op een Vrouw van februari tot en mei ondersteund door een stagiair.

Inkoopwaarde inkomsten (activiteitenkosten)

De totale activiteitenlasten bedroegen in boekjaar 2021 €57.143. De stichting werkte in 2021 met verschillende projectteams, waarbij een vergoeding van €36.956 is gegaan naar freelance projectmedewerkers die werkten aan het mentornetwerk, events, educatie, onderzoek, vormgeving en communicatie. De grootste kostenposten zijn de evenementen rond verkiezingstijd, zoals het verkiezingsdebat, en de ontwikkeling van het lespakket. De ontwikkelkosten bestaan uit het ontwikkelen van twee video's, het ontwerpen van de lesbrief en het trainen van gastdocenten.

De opdracht voor het Ministerie van BZK had een totaalwaarde van €61.430, bestaande uit vergoedingen voor projectontwikkeling, -coördinatie, -organisatie en vrijwilligerskosten, promotiekosten, sprekersvergoedingen en locatiekosten voor de trainingen en het Politieke Vrouwen Evenement.

Website kosten

In aanloop naar de Tweede Kamerverkiezingen 2021 is de website geheel opnieuw ontworpen en gebouwd. De kosten voor de hosting van de domeinnamen, het onderhoud van de website en ontwerpen en lanceren van een nieuwe website zijn in totaal €10.864.

Advertentie kosten

Sinds 2020 zet Stem op een Vrouw gedurende het hele jaar in op naamsbekendheid en vindbaarheid, middels Google Funds. De overige advertentiekosten zijn voor het overgrote deel uitgegeven ten tijde van de campagne voor de Tweede Kamerverkiezingen en deels voor de Herindelingsverkiezingen van november 2021.

Financiële baten en lasten

De bankkosten (Triodos) bedroegen in 2021 €286.

BATEN

Fondsen en donaties

We ontvingen in 2021 in totaal €66.456 aan fondsen en donaties, een verdubbeling ten opzichte van 2020, onder meer dankzij de steun van €20.000 door VSB Fonds alsmede (voor kleinere bedragen) Lush Charity Pot, Achmea en het Actiefonds. De steun van Stichting Democratie en Media is in 2021 beklonken als structureel: tot en met 2024 steunen zij de stichting met een bijdrage van €30.000. Ook is in 2021 sterk ingezet op de werving van donateurs; de inkomsten uit donaties is ten opzichte van 2020 meer dan verdubbeld. We zijn al onze donateurs en fondsen zeer dankbaar voor hun steun.

Opdracht ministerie van BZK

De opdracht van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties bedroeg in totaal €61.021. Dit bedrag is iets lager dan de kosten; de correctie hiervan wordt meegenomen naar 2022.

Inkomsten uit activiteiten

De €10.750 aan inkomsten uit activiteiten zijn afkomstig van de deelnamegelden aan het Mentornetwerk, waarbij de 50 deelnemers een bijdrage betaalden om deel te nemen aan dit programma. Ook waren er enkele gratis plekken. Het restant van de inkomsten uit activiteiten beslaat de inkoop van trainingen; €1.600 euro in totaal waarvan €1.500 de inkoop van de pilot is voor de training 'Politieke Entree'. Deze pilot is ingekocht door Gemeente Medemblik en Provincie Noord-Holland.

Overige inkomsten

Het totaal aan overige inkomsten bedroeg €18.082. Dit betreft met name eigen vermogen dat de stichting meenam uit 2020. Dit vermogen is in 2021 in het geheel besteed aan de activiteiten van Stem op een Vrouw, in aanvulling op de overige inkomsten.

Dankwoord

Voor hun financiële steun bedanken wij Stichting Democratie en Media, VSB Fonds, Lush Charity Pot, Achmea, Het Actiefonds, Firma Twist/Rose Stories en natuurlijk onze donateurs.

Voor de samenwerking in de strijd voor gelijkheid bedanken we Provincie Noord-Holland, Gemeente Medemblik, Stroomversnellers, DeGoedeZaak, Pakhuis de Zwijger, FemCity, WOMEN Inc., Atria, S.P.E.A.K., UN Women NL, BROODBUIS, Comité 21 maart, DWARS, Extinction Rebellion, Internationale Socialisten, Den Haag Tegen Racisme en de Klimaatmoeders.

Voor hun enthousiaste en kosteloze inzet zijn wij zeer dankbaar aan de vele vrouwelijke politici die zich als mentor inzetten in ons mentornetwerk.

We danken het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties voor de structurele samenwerking voor het netwerk Politieke Vrouwen.

We zouden niks gedaan krijgen zonder ons fantastische team, vrijwilligers en stagiairs.

En tot slot: bedankt aan iedereen die in 2021 stemde op een vrouw!